

Walory przyrodnicze Zwierzyńca

W czerwcu 1994 roku otwarto Ośrodek Edukacyjno Muzealny RPN, w którym prowadzona jest działalność dydaktyczna i popularyzatorska RPN. Ośrodek stanowi bazę dla prowadzenia działalności edukacyjnej parku oraz jako jedyny tego typu obiekt w makroregionie środkowo – wschodnim pełni tę funkcję także dla całego regionu. Przez kilka lat swojej działalności zyskał sobie popularność i wielu zwolenników. Program obsługi kierowany jest do szerokiego grona od przypadkowego przyjeźdnego po grupy specjalistyczne. Zależnie od oczekiwań i przygotowania odwiedzających Ośrodek oferuje szeroką informację turystyczną dotyczącą Parku i całego Roztocza, przewodnictwo, wydawnictwa przyrodnicze, wystawy o tematyce przyrodniczej i artystycznej, projekcje filmów i przeźroczy, bibliotekę z czytelnią, zajęcia dla dzieci i młodzieży w pracowni przyrodniczej, comiesięczne wykłady otwarte i warsztaty przyrodnicze. Obiekt przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Przed budynkiem znajduje się duży parking z sanitariatami. W sezonie turystycznym funkcjonuje jako parking płatny niestrzeżony. Jest tam również punkt sprzedaży kart wstępu na teren Parku.

Hodowlę Konika Polskiego w RPN rozpoczęto w 1982 roku. Zainicjowana została przez prof. dr hab. Mirosława Kownackiego oraz dyrektora RPN mgr inż. Zdzisława Kotulę. Konik Polski jest zwierzęciem specjalnej troski w RPN. Jego zachowanie na tym obszarze pozwoli na przetrwanie tej najbardziej prymitywnej w Europie rasy konia w ramach zachowania dziedzictwa kulturowego. Konik Polski jest potomkiem dzikich koni, które na terenie zwierzyńca Ordynacji Zamoyskiej przetrwały najdłużej w Europie w stanie dzikim, do początku XIX wieku. Tam też na historycznym obszarze zlokalizowana jest dzisiejsza „Ostoja”. Do ogrodzonej powierzchni około 40 hektarów pierwszą grupę koników – cztery klacze i jednego ogiera, wpuszczono dwunastego sierpnia. W Encyklopedii Powszechnej z 1997 roku czytamy o tarpanie: „W epoce lodowcowej rozprzestrzeniony na obszarach Europy najdłużej utrzymywał się na stepach Ukrainy, gdzie w 1876 roku padł ostatni okaz”. Prawdopodobnie istniała leśna forma, jednak w XVIII wieku zachował się on jedynie w zwierzyńcu Zamoyskich koło Zamościa zlikwidowanym w końcu XIX wieku, a zwierzęta ze zwierzyńca rozdane zostały okolicznym chłopom. Tarpan krzyżowany był z różnymi rasami konia domowego, na skutek czego powstały koniki polskie

(zwane też biłgorajskimi). Obecnie żyje ok. 500 sztuk wywodzących się od tarpanów leśnych ze zwierzyńca Zamoyskich. Nie są to „prawdziwe” tarpany, lecz krzyżówki zbliżone do swoich dzikich protoplastów. Żyją dziko, jak przed wiekami, są przyjazne, bardzo inteligentne i, kiedy trzeba, waleczne, ale bardzo sympatyczne.

Cechy charakterystyczne konika polskiego:

Umaszczenie myszate z możliwymi ciemniejszymi lub jaśniejszymi odcieniami, ciemna pręga przez grzbiet i często występujące pręgowanie na łopatce, przednich i tylnich kończynach, wzrost od 130 – 138 cm, ciężka głowa, często prymitywny wygląd, obfite owłosienie grzywy i ogona.

Przy ul. Parkowej rosną dwie brzozy papierowe (jedyne miejsce występowania na terenie Zamojszczyzny) o obwodzie pni 380 i 254 cm.

Źródło – fragment pracy magisterskiej Beaty Buczak (obecnie Wesółowskiej) absolwentki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie pt. „Formy i Środki Promocji Turystycznej na Przykładzie Miasta i Gminy Zwierzyniec”.